

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Juridinių asmenų registras, kodas 188603091, A. Volano g. 2/7, LT-01516 Vilnius,
tel. (8 5) 219 1225 / 219 1152, faks. (8 5) 261 2077, el. p. smmin@smm.lt, http://www.smm.lt,
atsisk. sąsk. Nr. LT30 7300 0100 0245 7205 AB bankas "Hansabankas", kodas 73000

Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės
sąjungos Žemaitijos regiono susivienijimo
pirmininkui
Eugenijui Jesinui

2008-07-18 Nr. 24-03-R-6706
į 2008-05-31 Nr. -

DĖL LŠDPS ŽEMAITIJOS REGIONO SUSIVIENIJIMO FORUMO REZOLIUCIJOS

Švietimo ir mokslo ministerija išnagrinėjo Lietuvos švietimo darbuotojų profesinės sąjungos Žemaitijos regiono susivienijimo forumo 2008 m. gegužės 31 d. rezoliuciją.

1. Rezoliucijoje „Integruojantis į ES švietimo sistemą ir politiką bei vykdant ES direktyvas ir rekomendacijas didinti socialines garantijas šalies pedagogams“ *forumo delegatai reikalauja „visas lėšas, likusias nuo nepanaudoto MK, skirti pedagogų atlyginimų didinimui: ikimokyklinio ugdymo pedagogų atlyginimus prilyginti pradinio ugdymo pedagogų atlyginimams“.*

Europos Sąjungos direktyvose ir rekomendacijose švietimo srityje yra numatyti klausimai dėl studentų mobilumo ir 1977 m. liepos 25 d. ES Tarybos direktyva 77/486/EEC „Dėl migrantų darbuotojų vaikų ugdymo“, kurių turinys yra perkeltas į Lietuvos Respublikos teisinę bazę. Jūsų keliamą problemą dėl socialinių garantijų didinimo Europos Sąjungos direktyvose nėra numatyta.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. kovo 4 d. įsakymu Nr. ISAK-580 sudaryta darbo grupė Mokinio krepšelio metodikos pakeitimo ir papildymo klausimams spręsti. Darbo grupė nagrinėja savivaldybių situaciją dėl mokinio krepšelio lėšų 2008 metams ir Mokinio krepšelio metodikos pakeitimo ir papildymo klausimus. Iki 2008 m. spalio 1 d. ši grupė turi pateikti priimtus sprendimus.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų atlyginimo artinimas prie bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų bus sprendžiamas perėjus prie naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos nuo 2009 metų rugsėjo 1 d. Skirtumas tarp ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagogų ir bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų atlyginimų susidaro todėl, kad mokytojams tarifinis atlygis nustatomas už 18 pedagoginio darbo valandų per savaitę, o auklėtojams, vykdančiams ikimokyklinio ugdymo programą, tarifinis atlygis nustatomas už 36 pedagoginio darbo valandų per savaitę.

Forumo dalyviai reikalauja „pedagogams, dirbantiems keliose darbo vietose toje pačioje švietimo sistemoje, taikyti neapmokestinamo minimumo lengvatą kiekvienoje darbovietėje. Įgyvendinant šį reikalavimą LŠDPS ir ŠMM teikti pataisas DK, LR įstatymuose bei poįstatyminiuose aktuose“.

Pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 straipsnį nuo 2008 m. sausio 1 d. pajamų mokesčio tarifai nustatyti vienodai visiems mokytojams - 24 procentai nesvarbu pagal kiek sutarčių dirba, o pagal šio įstatymo 20 straipsnį nustatytas pagrindinis neapmokestinamasis pajamų dydis (toliau - NPD) 320 litų per mėnesį. NPD taikomas, kai gyventojas pateikia laisvos formos prašymą vienoje pajamų, susijusių su darbo

santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, gavimo vietoje. NPD nustatymas priklauso Lietuvos Respublikos finansų ministerijos kompetencijai.

Forumo dalyviai reikalauja „didinti jaunų pedagogų (iki 5 m. darbo stažas) darbo užmokesčio koeficientą“.

Sudaryta darbo grupė Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programos vykdymui ir darbo apmokėjimo sistemai tobulinti nuolat tariasi dėl darbo užmokesčio koeficientų nustatymo. LŠDPS Žemaitijos regiono susivienijimo forumo metu Švietimo ir mokslo ministerija pateikė nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. tris alternatyvius mokytojams darbo užmokesčio didinimo projektus, vienas iš jų sparčiau didinti jaunų pedagogų darbo užmokesčio koeficientą. Švietimo ir mokslo ministerija forumo pateiktiems siūlymams pritaria, tačiau apgailestaujame, kad pedagogams atstovaujančios profsąjungos pasiūlė visiems pedagogams vienodai nuo 2008 m rugsėjo 1 d. didinti darbo užmokesčio koeficientą.

Forumo dalyviai reikalauja „mažinti pedagogų, turintiems 30 m. pedagoginio darbo stažą, pensinio amžiaus ribą (iki 55 m), didinant jų pensijų išmokas iki 60 procentų tarnybinio atlyginimo“.

Palankiai vertindami Lietuvos pedagogų darbą ir jų svarbą įnašą ugdant Lietuvos vaikus ir jaunimą sutinkame, kad dėl jų darbo specifikos, sukeliančios ypatingą psichinę įtampą, šios profesijos atstovai kartais dėl savo sveikatos būklės neturi galimybių eiti šių pareigų iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuomone, tais atvejais, kai pedagogas dėl savo sveikatos būklės priverstas šias pareigas palikti, reikėtų taikyti lanksčias tokio pedagogo papildomo rėmimo formas.

Švietimo ir mokslo ministerija, įvertinusi pedagogų darbo krūvius ir darbo specifiką, apsvarstys galimybę parengti atitinkamų teisės aktų pataisas, sudarančias sąlygas tiems pedagogams, kurie dėl objektyvių priežasčių (amžius, pablogėjusi sveikata) negali dirbti įprastu pedagogams tenkančiu krūviu.

Svarstytinas ir kitas problemos sprendimo būdas. Tai papildomos garantijos pedagogams, suteikiamos kaupiant atitinkamą lėšų dalį papildomai profesinei pensijai, kaip tai numatoma Profesijų kaupimo įstatyme (Žin., 2006, Nr. 82-3248). Tokiu atveju pedagogai įgytą teisę į profesinę pensiją anksčiau nei sukaktų bendroje socialinio draudimo pensijų schemoje nustatytą pensinį amžių (tačiau ne anksčiau nei 55 metų).

Įvertinę sprendimo skirti priešlaikines valstybines socialinio draudimo senatvės pensijas neigiamas pasekmes ir grėsmę valstybinių socialinio draudimo pensijų sistemos finansiniam stabilumui, negalime pritarti pateiktam siūlymui ankstinti pedagogų pensinį amžių valstybinei socialinio draudimo pensijai gauti. Valstybinės socialinio draudimo pensijos yra mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto. Šis biudžetas formuojamas iš dirbančių asmenų, apdraustų valstybiniu socialiniu draudimu, įmokėtų valstybinio socialinio draudimo įmokų (toliau – Įmokos). Kadangi visi asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį, narystės ar tarnybos pagrindu moka (už juos mokamos) nustatytas vienodo tarifo Įmokas, socialinio draudimo pensijų sistemoje nenumatyta jokių išimčių ar išlygų vienai ar kitai socialinei ar profesinei grupei.

Su panašiais siūlymais mažinti pensinį amžių į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją kreipiasi ne tik pedagogai, bet ir kitų įvairių profesinių grupių atstovai. Lietuvos, kaip ir kitų Europos Sąjungos valstybių, visuomenė taip pat sensta. Vyresnio amžiaus žmonių įtaka bendrajai gyvenimo struktūrai vis stiprėja, gimstamumas mažėja. Atitinkamai mažėja ir dirbančių žmonių, kurių valstybinio socialinio draudimo įmokomis finansuojamos valstybinės socialinio draudimo pensijos, skaičius. Jei dėl senatvės pensijos amžiaus lengvatų daugėtų bendras žmonių, gaunančių valstybines socialinio draudimo pensijas, skaičius, „Sodros“ biudžeto lėšos būtų skiriamos didesniai šių pensijų gavėjų ratui. Dėl to mažėtų ne tik finansinės galimybės didinti šias pensijas dabartiniu laikotarpiu, bet ateityje –

įvertinus visuomenės senėjimo tendencijas – būtų vis sunkiau išlaikyti dabartinę šių pensijų lygį, užtikrinat jų gavėjams pakankamą pragyvenimo šaltinį.

Įteisinus galimybę pedagogams, dirbusiems pedagoginį darbą ne mažiau kaip 30 metų, anksčiau išeiti į pensiją, reikėtų papildomų valdžios sektoriaus biudžeto lėšų. Be to, pedagoginių darbuotojų pensijos dydis būtų mažesnis.

Forumo dalyviai reikalauja „įteisinti išeitinių kompensacijų mokėjimą iš savivaldybių kaip švietimo įstaigų steigėjų biudžeto. Savivaldybių taryboms priimti sprendimus, reglamentuojančius švietimo įstaigų vadovų asmeninę teisinę ir finansinę atsakomybę už LR įstatymų pažeidimus ir padarytus finansinius nuostolius savo vadovaujamos įstaigos biudžetui. Keisti dabartinį pedagogų darbo apmokėjimo sistemą į socialiai teisingesnę, suderinus šiuos pokyčius su LSDPS ir jos socialiniais partneriais“.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir kitų darbo santykius reglamentuojančių teisės aktų privalu laikytis visiems darbo santykių subjektams. Darbdaviai, darbuotojai ir jų atstovai, įgyvendindami savo darbo teises ir vykdydami pareigas, turi laikytis įstatymų, gerbti bendro gyvenimo taisykles, veikti sąžiningai, laikytis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų. Darbo teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas neturi pažeisti kitų asmenų teisių ir įstatymų saugomų interesų. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas nustato, kad kolektyvinių darbo santykių subjektai ir jų atstovai savo interesus derina ir ginčus spendžia derybų būdu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Švietimo ir mokslo ministerija, kaip vykdomosios valdžios institucijos, skatina derybas tarp profesinių sąjungų ir darbdavių ar jų organizacijų. Tačiau nei Lietuvos Respublikos Vyriausybė, nei Švietimo ir mokslo ministerija negali prisiimti išsipareigojimų už švietimo įstaigų vadovus, kurių atžvilgiu neturi valdingų įgaliojimų (dauguma švietimo įstaigų yra savivaldybių biudžetinės įstaigos ir jų vadovus į pareigas skiria ir atleidžia švietimo įstaigos steigėjai).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija mano (2008 m. gegužės 5 d. raštas Nr. (7.10-53)SD-4137), kad yra sudarytos pakankamos teisinės prielaidos užtikrinti, jog ir švietimo įstaigų vadovai vadovautųsi Darbo kodeksu ir laikytųsi kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2004 m. vasario 5 d. nutarimu Nr. 128 patvirtino Apskričių viršininkų ir savivaldybių administracijų švietimo padalinių bendruosius nuostatus. Juose yra reglamentuotos švietimo padalinių funkcijos. Mokyklų direktoriai turėtų laikytis steigėjo patvirtintuose mokyklos nuostatuose nustatytų reikalavimų dėl vykdomos veiklos mokyklose. Pagal Švietimo įstatymo 60 straipsnio 1 dalies 14 punktą mokyklos steigėjas įgaliotas prižiūrėti mokyklos veiklą ir vadovautis Bendraisiais švietimo įstaigų priežiūros nuostatais, patvirtintais švietimo ir mokslo ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 1284. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsniu teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai.

Švietimo ir mokslo ministerija inicijuos įteisinti nuo 2009 m. sausio 1 d. Moksleivio krepšelio apskaičiavimo metodikoje lėšas išeitinių kompensacijų mokėjimui mokyklos pedagoginiams darbuotojams.

Suprasdami pedagoginio darbo svarbą ir būtinybę didinti mokytojo profesijos prestižą, pritariame, kad pedagogų atlyginimus būtina didinti. Per pastaruosius pusantrų metų pedagogų atlyginimai buvo didinami du kartus: nuo 2006 m. rugsėjo 1 d. – 12,6 proc., nuo 2008 m. sausio 1 d. – 15 proc. (dėl bazinės mėnesinės algos padidinimo pedagogų, kaip ir kitų biudžetinių įstaigų darbuotojų, darbo užmokestis padidėjo 11,3 procento ir dar 3,7 procento buvo padidinti pedagogų tarnybinių atlyginimų koeficientai).

Siekdami didinti pedagogo specialybės patrauklumą, gerinti ugdymo kokybę ir pedagoginių darbuotojų socialinę padėtį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 193 patvirtino Ilgalaikę pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo

programą. Nutarimo 16 punkte nustatyta, kad pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis bus didinamas laikantis šių nuostatų:

- 1) nuo 2008 m. gegužės 1 d. pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai didinami vidutiniškai 10 procentų;
- 2) nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. – vidutiniškai 15 procentų;
- 3) nuo 2009 m. sausio 1 d. – vidutiniškai 10 procentų;
- 4) nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. – vidutiniškai 10 procentų;
- 5) nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. įvedamas etatinis mokytojų darbo apmokėjimas. Mokytojams pridedamos netiesioginiam darbui su mokiniais skirtos papildomos valandos, kurių reikia etatui suformuoti, o kitiems pedagoginiams darbuotojams vidutiniškai 9,5 procento didinami tarnybinių atlyginimų koeficientai;
- 6) nuo 2010 m. sausio 1 d. – vidutiniškai 10 procentų;
- 7) nuo 2011 m. sausio 1 d. – vidutiniškai 10 procentų.

Įgyvendinus Ilgalaikę pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio programą, pedagoginių darbuotojų darbo užmokestis 2011 m., palyginus su jų darbo užmokesčiu, gautu iki 2008 m. gegužės 1 d., padidės 100 procentų. Padidinus darbo užmokestį pagerės pedagoginių darbuotojų socialinė padėtis. Tai padės spręsti mokytojų trūkumo problemas, pedagogo specialybė taps patrauklesnė. Bus sudarytos sąlygos mokyklose išlaikyti kvalifikuotus pedagogus ir pritraukti daugiau jaunųjų specialistų.

Forumo dalyviai reikalauja „švietimo įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos apraše nustatyti tarifinių atlygių koeficientus pedagogams, turintiems 25 metų ir daugiau pedagoginio darbo stažą“.

Kaip anksčiau minėta, sudaryta darbo grupė Naujos mokytojų darbo apmokėjimo sistemos įgyvendinimo programos vykdymui ir darbo apmokėjimo sistemai tobulinti toliau nagrinės klausimus, susijusius su pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimu. Informuojame, kad šiuo metu yra atnaujinta darbo grupė, kurioje įtraukti tiek ministerijos, tiek švietimo darbuotojų profesinių sąjungų atstovai. Tikimės, kad šios grupės nariai atsižvelgs į forumo delegatų priimtos rezoliucijos reikalavimus.

Forumo dalyviai reikalauja „siekiant užtikrinti kokybišką ugdymo procesą ir saugias sąlygas pedagogams ir ugdytiniais paritetiniais pagrindais plėtoti socialinį dialogą su savivaldybėmis kaip švietimo įstaigų steigėjais“.

Siekiant užtikrinti kokybišką ugdymo procesą Švietimo ir mokslo ministerija parengė Švietimo kokybės užtikrinimo sistemos koncepcijos projektą. Artimiausiu metu bus parengtas šios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano projektas.

Švietimo ir mokslo ministerija, suprasdama forumo delegatų keliamų reikalavimų svarbą dėl kokybiško ugdymo proceso ir saugių sąlygų mokytojams ir mokiniams užtikrinimo, parengė Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo pataisų projektą.

Sutinkame, kad savivaldybė, derindama su socialiniais partneriais, turėtų lanksčiai priimti sprendimus dėl valstybinio lygmens ugdymo turinio įgyvendinimo mokyklose ir suderinimo su vietos bendruomenės poreikiais; sąlygų sudarymo mokytojams, vadovams ir kitiems švietimo specialistams tobulinti savo kvalifikaciją ir persikvalifikuoti atsižvelgiant į ugdymo turinio proceso prioritetus ir pasinaudojant nuolatine konsultantų parama mokytojams ir mokyklai visais ugdymo turinio proceso klausimais; mokyklų aprūpinimo mokymo priemonėmis ir investicijų (žmogiškųjų ir materialinių išteklių), skiriamų ugdymo turiniui įgyvendinti ir tobulinti, ir kitais teisės aktais numatytais klausimais.

Forumo dalyviai reikalauja „siekiant švietimo plėtros, mokyklų tinklo įvairovės ir visuotinio prieinamumo palikti vidurinę mokyklą kaip mokyklos tipą, kuri reglamentuoja LR Švietimo įstatymo 41 straipsnis, ir atsisakyti prievartinės mokyklų akreditacijos“.

Siekiant švietimo plėtros, mokyklų tinklo įvairovės ir visuotinio prieinamumo Lietuvos Respublikos Seimas 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 priėmė Valstybinės

švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2005 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 82 priėmė Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programą. Šiuose dokumentuose nustatyta, kad Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos struktūra sumodeliuota pagal 4 bendrojo ugdymo turinio koncentrus: 4 metų pradinio ugdymo programa + 4 metų pagrindinio ugdymo programos I dalis + 2 pagrindinio ugdymo programos II dalis + 2 metų vidurinio ugdymo programa. Nuo linijinio mokymo (vientiso ugdymo nuo 5 klasės iki 12 klasės) pereiti prie koncentrinio ugdymo 4+4+2+2 buvo numatyta dar Tautinės mokyklos koncepcijoje (1989 m.) ir Lietuvos švietimo koncepcijoje (1992 m.). Bendrojo lavinimo programos vykdomos ir bus vykdomos įvairių tipų mokyklose.

Lietuvos Respublikos Seimas 2006 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. X-767 priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemones. Šiuose teisės aktuose reglamentuota toliau optimizuoti mokyklų tinklą, tobulinti jų valdymą, didinti valdymo decentralizavimą suteikiant daugiau teisių savivaldybėms. Mokyklų tinklo pertvarka šalyje vykdoma dėl dviejų pagrindinių priežasčių: nepaprastai didelio mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimo ir vis didesnio ugdymo turinio individualizavimo bei diferencijavimo, kuri užtikrinus sudaromos lygios galimybės visiems (įvairių gebėjimų) vaikams gauti kokybišką bendrąjį ugdymą ir turėti saugias, sveikata sąsajas tausojančias ugdymosi sąlygas.

Vidurinės mokyklos siekia išlaikyti mokinius vienuoliktosios klasės, todėl dalis jų pasirenka tolesnį mokymąsi savojoje vidurinėje mokykloje ne pagal savo gabumus ir polinkius. Tokie mokiniai masiškai praleidinėja pamokas, yra nepažangūs, iškrinta iš nuosekliojo mokymosi sistemos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2005–2006 m. m. kurso kartoti palikti 1034 vienuoliktokai; 2006–2007 m. m. – 1071; 2007–2008 m. m. – 1162 vienuoliktokai. Tai didžiausia paliktų kartoti kurso mokinių dalis per visas 12 bendrojo lavinimo mokyklos klasių.

Įvedus individualizuotą mokymą vidurinio ugdymo programoje pagal mokinių individualius planus sudaromos mobiliosios grupės: dalykų bendrajam ir išplėstiniam kursams, pasirenkamiesiems dalykams, dalykų moduliams mokytis ir papildomojo ugdymo būreliams lankyti. Kai mokykloje yra vienas 11 klasės komplektas, iš jo sudaromos labai mažos mobiliosios mokinių grupės: apie 20 mobiliųjų grupių (vidutiniškai po 7 mokinius) sudaroma privalomiesiems mokomiesiems dalykams mokytis A ir B kursais, 2–3 mobiliosios grupės (vidutiniškai po 10 mokinių) – pasirenkamiesiems dalykams mokytis. Panaši situacija ir tuo atveju, kai mokykloje yra du vienuoliktosios klasės komplektai. Taigi 17–18 metų mokiniai mokomi keletą kartų mažesnėmis grupėmis nei 7–16 metų (privalomojo mokyklinio amžiaus mokiniai). Mažėjant mokinių skaičiui norima išlaikyti tą patį klasių komplektų skaičių. 2007–2008 m. m. 65 proc. vidurinių mokyklų turi po 1–2 vienuoliktųjų klasių komplektus. Sprendžiant klausimą dėl vidurinių mokyklų ateities reikalinga diskusija: ar stambinama vidurinio ugdymo pakopa, spartesniais tempais modernizuojama mokymo pagal vidurinio ugdymo programą bazė, individualizuojamas ir diferencijuojamas mokinių ugdymas, ar viso to atsisakoma ir grįžtama prie unifikuoto ugdymo.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. ISAK-2378 patvirtinuose Ugdymo programų akreditacijos kriterijuose ir jos vykdymo tvarkos apraše nustatytas tikslas – visiems mokiniams užtikrinti kokybiškas sąlygas įgyti vidurinį išsilavinimą. Ugdymo programų akreditacijos kriterijų uždaviniuose įteisinta: tobulinti mokyklų vadovų ir pedagogų gebėjimus organizuoti ugdymo procesą, atitinkantį mokinių amžių, gebėjimus ir ugdymosi poreikius; skatinti mokyklas ir jų steigėjus sukurti materialinę bazę vidurinio ugdymo programų įgyvendinimo kokybei garantuoti; sukurti šalyje mokyklų, įgyvendinančių akredituotas vidurinio ugdymo programas, tinklą. Savivaldybių administracijų švietimo padaliniai, vadovaudamiesi Ugdymo programų akreditacijos kriterijų ir jos vykdymo tvarkos aprašu, pateikia savo

mokyklų, kurių vidurinio ugdymo programos siūlo akredituoti per artimiausius trejus metus, sąrašą akreditavimo koordinavimo komisijoms apskrityse, kurių teritorijose yra mokyklos. Tad teigti apie prievartinę mokyklų akreditacijos vykdymą nėra teisinio pagrindo.

Forumo dalyviai reikalauja „peržiūrėti ir realiai įvertinti mokinių žinių vertinimo sistemą, atsižvelgiant į pedagogų, tėvų, mokinių pastabas ir rekomendacijas, didinti mokinių ir tėvų pareigų bei atsakomybės santykį, teisiškai įtvirtinant šias sąvokas LR švietimo įstatyme“.

Atsižvelgiant į mokinių vertinimo sistemos tobulinimą atnaujinamos bendrosios programos. Atnaujinant bendrąsias programas didelis dėmesys skiriamas mokinių vertinimo kriterijams: apibrėžti mokinių pasiekimai – nuostatos, gebėjimai, žinios, supratimas, ką turi būti įgiję mokiniai, baigiantys atskirus koncentrus ir pradinio, pagrindinio bei vidurinio ugdymo programas. Atnaujintose programose (visose ugdymo srityse ir dalykuose) išskirti mokinių žinių, supratimo ir gebėjimų vertinimo rodikliai, išskirti sukonkretinti mokinių pasiekimo lygiai – patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Vertinimo tobulinimo klausimai yra nuolat analizuojami, ieškoma konkrečių pavyzdžių, kaip juos perteikti visų pakopų ir dalykų mokytojams. Rengiami ugdymo turinio konsultantai, parengti ir išleisti gerosios patirties pavyzdžiai. Didelis dėmesys skiriamas pagalbai mokytojui, pasirengiant savo dalyko vertinimo sistemą, suderintą su mokyklos sukurta vertinimo sistema. Švietimo plėtotės centras kartu su mokyklomis, dalyvavusiomis nacionaliniame projekte „Mokinių pasiekimų vertinimas“, parengė ir išleido keturias knygas ir praktinį vadovą „Mokinių pasiekimų vertinimas ugdymo procese“. Knygos išdalintos mokykloms, mokytojų švietimo centrams, elektroninė versija paskelbta www.pedagogika.lt.

Mokinių pasiekimų vertinimui pradinėse klasėse yra taikomas aprašomasis vertinimas. Mokytojams įgyti kompetenciją kaip taikyti šį vertinimą 2004 – 2007 m. buvo vykdomas projektas (švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 9 d. ĮSAK-883), kurio metu buvo parengtos metodinės rekomendacijos, konsultantai, mokytojams organizuoti mokymai.

Švietimo plėtotės centras inicijavo ir nuo kitų mokslo metų pradėdamas vykdyti projektą „Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tobulinimas dorinio, meninio ir kūno kultūros ugdymo procese“. Šiame projekte dalyvaus apie 50 mokyklų, kurios kartu su ugdymo turinio specialistais ir ekspertais numato kurti, išbandyti ir sukaupti diagnostinio ir apibendrinamojo vertinimo užduočių pavyzdžius, juos paskelbti leidiniuose ir teikti metodinę pagalbą mokykloms, bus parengti šių dalykų konsultantai.

Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus vadovaujamosi Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150), kurioje apibrėžta mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo kaitos strategija. Ja remiamasi rengiant vertinimo dokumentus, metodinius leidinius, informuojant visuomenę ir tėvus.

Sutinkame, kad mokinių pasiekimų vertinimo sistemą reikėtų toliau tobulinti įtraukiant tėvus, mokytojus, mokinius.

Forumo dalyviai reikalauja „siūlyti ŠMM patvirtinti reglamentuotas, vieningas mokinių elgesio ir pareigų taisykles bendro lavinimo švietimo įstaigose, padarant atitinkamas pataisas teisės aktuose. Įgyvendinant mokinių skaičiaus mažinimo politiką klasėse bei mokyklose pagrįsti šiuos pokyčius realiu švietimo įstaigų finansavimu. Peržiūrėti ikimokyklinių bei papildomo ugdymo įstaigų darbuotojų darbo krūvius ir darbo užmokestį, įvertinant darbo sudėtingumą, atsakomybę ir svarbą visuomenėje, įvesti antrą pedagogo etatą grupėje.“

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 746 patvirtintas Bendrojo lavinimo mokyklų, specialiojo ugdymo, profesinio mokymo mokyklų, pagalbą mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančių įstaigų, steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijų sąrašas nustato maksimalų mokinių skaičių bendrojo lavinimo mokyklų klasėse: 1–4 klasėse - 24 mokiniai, 5–12 klasėse - 30 mokinių, kurio negalima viršyti. Tam tikrų vystymosi raidos sutrikimų turintys mokiniai, mokomi

integuotai bendrojo lavinimo klasėse, prilyginami dviem tos klasės, kurioje mokosi, mokiniams – atitinkamai mažinamas maksimalus nustatytas klasės mokinių skaičius. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 257 papildė šio nutarimo 6 punktą ir nustatė mokinių skaičiaus vidurkį klasių komplektuose pagal ugdymo programas. Vidutiniai mokinių skaičiai klasių komplektuose atitinka Moksleivio krepšelio ir sutartinių moksleivių apskaičiavimo metodiką (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1385 redakcija).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 397 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 5 d. nutarimo Nr. 193 „Dėl Ilgalaikės pedagoginių darbuotojų darbo užmokesčio didinimo programos patvirtinimo“ patikslino anksčiau priimtą programą ir nustatė, kad pedagoginių darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai nuo 2008 m. gegužės 1 d. didinami vidutiniškai 10 proc. ir nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. – 15 proc. Ši programa apima ikimokyklinių ir neformaliojo ugdymo įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio didinimą. Pedagoginių darbuotojų tarnybiniai atlyginimai per 2008 m. išaugs 45 proc. (palyginti 2007 m. gruodžio mėn. su 2008 m. rugsėjo mėn.).

Sutinkame kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų grupėse būtų nustatyti papildomi auklėtojų etatai. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programoje numatyta, kad bus parengti, patvirtinti ir išbandyti įvairesni ikimokyklinio ugdymo organizavimo modeliai, lopšelio grupėje diegiamas dviejų vienu metu dirbančių auklėtojų modelis bei finansuojamas antrojo auklėtojo etato steigimas lopšelio grupėse.

Forumo dalyviai siūlo „ ŠMM suvienodinti bendrojo lavinimo mokyklų programas ir suderinti su aukštųjų mokyklų programomis “.

Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 nuostatose, kurios patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216) nustatė priemonės, kad derėtų vykdomos programos bendrojo lavinimo mokyklose su aukštųjų mokyklų programomis. Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programoje numatyta nuolat diskutuoti su aukštosiomis mokyklomis dėl švietimo programų atitikties ir suderinamumo.

Nuo 2002 metų buvo pereita prie mokyklinių ir valstybinių egzaminų, kurie kartu yra naudojami priėmimui į aukštąsias mokyklas ir mokiniams nebereikia laikyti stojamųjų egzaminų. Įvedus valstybinius brandos egzaminus sukurta vienkanalė stojimo į aukštąsias mokyklas sistema. Aukštosios mokyklos nustato bendrus reikalavimus, kokių dalykų vertinimai yra įskaičiuojami į konkursinį balą, ši sistema suteikė galimybių kurti bendro priėmimo į visas Lietuvos aukštąsias mokyklas sistemą, kuriai atstovauja Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacija bendram priėmimui organizuoti (toliau – LAMA BPO). Iki 2007 metų stojantieji į aukštąsias mokyklas dalyvaujančias LAMA BPO galėjo rašyti iki 20 pageidavimų (nuo 2008 metų – 12). Nepatekus į pirmu pageidavimu įrašytą programą, konkurso būdu stojantieji pretenduoja į žemesniu pageidavimu nurodytas programas. Noras patekti į aukštąją mokyklą sukuria prielaidas, kad ne visi įstoję yra pakankamai pasirengę tai studijų programai, į kurią pateko. Studijų programai turi būti keliami kokybiniai reikalavimai, kad įstoję atitinkamai būtų pasirengę.

Forumo dalyviai siūlo „ LR ŠMM ir NEC keisti dabartinę brandos egzaminų vykdymo tvarką ir sudarant brandos egzaminų užduotis, laikytis vieningų programų reikalavimų “

Siekiant brandos egzaminų kokybės užtikrinimo 2004–2008 metais vykdomas ESF projektas „Brandos egzaminų kokybės sistemos plėtra“. Į projektą buvo kviečiami potencialūs brandos egzaminų užduočių rengėjai ir valstybinių bei mokyklinių brandos egzaminų vertintojai. Projektą konsultuoja George Bethell vadovaujama Jungtinės Karalystės konsultacinė kompanija „Anglia Assessment Ltd“. Vienas iš projekto „Brandos egzaminų kokybės sistemos plėtra“ tikslų – brandos egzaminų užduočių rengėjų tęstiniai mokymai, testavimo kvalifikacijos tobulinimas. Pirmą kartą buvo nagrinėta valstybinių brandos egzaminų užduočių kokybė. Buvo sukurtas ir praktiškai išbandytas VBE užduočių kokybės analizės modelis, kuriame buvo analizuojamas egzaminų programos ir užduoties

valdumas, užduoties sunkumas, vertinimo instrukcijos veikimas, sąryšis su standartais, pedagoginės visuomenės nuomonė apie egzamino užduotis. Esami ir potencialūs egzaminų užduočių bei analizių autoriai supažindinti su įvairiais statistiniais metodais, leidžiančiais įvertinti egzamino užduoties kokybę. Taip pat buvo kuriamos pilotinės užduotys, kurios leido išbandyti naujas idėjas, galinčias išspręsti kai kuriuos egzaminų kokybės klausimus.

Projekto metu buvo organizuojami seminarų ciklai valstybinių ir mokyklinių brandos egzaminų vertintojams, kurių metu jie buvo ne tik supažindinti su vertinimo standartizavimo teorija, kiekvieno mokomojo dalyko vertinimo specifika, bet ir atliko praktines užduotis.

Kiekvienai projekto dalyvių tikslinei grupei buvo išleisti leidiniai (apie užduoties analizę, vertinimo standartizavimą, pilotines užduotis).

Projekto metu jau yra parengti kvalifikuoti egzaminų užduočių rengėjai, valstybinių ir mokyklinių brandos egzaminų vertintojai. Šis projektas padės sukurti užduoties ir jos vertinimo kokybės užtikrinimo sistemą.

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m gegužės 30 d. įsakymu Nr. ISAK-1568 patvirtintas Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų tobulinimo 2008–2012 metais priemonių planas, kuris numato būsimą pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo ir brandos egzaminų kaitą, atitinkančią apibendrinamojo formalaus vertinimo nuostatas ir principus. Priemonių plane numatytos konkrečios įgyvendinimo priemonės.

Sutinkame, kad reikėtų gerinti brandos egzaminų užduočių rengimo kokybę. Sieksime užtikrinti brandos egzaminų užduočių turinio dermę su bendrosiomis ir dalyko egzaminų programomis. Tobulinsime 2009 metų brandos egzaminų organizavimo ir vykdymo tvarką.

Forumo dalyviai siūlo „siekiant geresnės ugdymo kokybės siūlyti ŠMM reglamentuoti maksimalų mokinių skaičių mobiliose grupėse, neviršijanti 15-os mokinių.“

2008–2009 mokslo metų bendruosiuose ugdymo planuose, patvirtintuose švietimo ir mokslo ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. ISAK-1424, nustatyta, kad mobilią grupę - ne mažesnę kaip 5 mokinių grupę sudaryta dalykui ar dalyko moduliui diferencijuotai mokytis, projektų veiklai ar pedagoginei ir specialiajai pedagoginei pagalbai teikti. Mokykla pagal skirtas mokymo lėšas numato ugdymo turinio (mokymo programų, mokymo ir mokymosi metodų, konteksto, mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo būdų, mokymo (-si) ir ugdymo (-si) priemonių bei patyrimo, kuri mokinius sukaupia ugdymo procese) individualizavimo ir diferencijavimo kryptis, nustato klasių dalijimo į grupes ir mobiliųjų grupių sudarymo principus, taip pat mobiliųjų grupių skaičių. Mokyklose, turinčiose po vieną 1-12 klasės kompleksą, mobiliųjų grupių sudarymas beveik neįmanomas arba jos labai mažos pagal mokinių skaičių, tuomet išauga papildomos lėšų poreikis. Manytume, nereikėtų nustatyti mobiliose grupėse mokinių maksimalaus skaičiaus. Tai turėtų spręsti, kaip nustatyta teisės aktais, pati mokykla.

Ministras

Algirdas Monkevičius

Petras Navickas, (8 5) 2191 155, el. p. petras.navickas@smm.lt